

bile Virunum, pri Gospejsveti, Celeja, Celje, Juenna, pri Globasnici, Collatio, Slovenji Gradec. Santicum, pri Beljaku, Solva, Lipnica, ste zdaj zunaj Slovenske *).

(Dalje sledi.)

Za poduk in kratek čas.

Davki, ki si jih ljudje sami nakladajo.

Lenoba.

(Pogovor dveh sosedov.)

B. Prijatelj! kaj pa si danes kaj delal?

A. Pšenico sem spravljal iz pšeničnika.

B. Koliko si kaj nameril?

A. Deset mernikov; le malo je je.

B. Jez sem je pa pridelal na svoji njivi, ki tudi ni večja od tvoje, 20 mernikov.

A. Ti imaš pa tudi svojo srečo; ne vém ali znaš coprati, ali pa so vsi ljudje molili, kader si bil ti rojen.

B. Morebiti si pa sam kriv, da si tako malo pridelal. Kaj ne véš, da med sejanjem in sejanjem je velik razloček? Če ne odbereš prave njive za sevo, če njivo le prepušaš škerjancem gnojiti, jo slabo obdelavaš, slabo seme seješ — kako češ kaj pridelati?

A. Razločka pri setvi res nič kaj ne delam; kam bi človek prišel, če bi na vse te „kunšti“ pazil!

B. Zato pa imaš tudi svojih 30 gold. zgube.

A. Zna biti, da sem pri obdelovanji polja kaj kriv, pa tudi s sadjem nimam sreče, drevja vendar ni potreba obdelovati.

B. Ravno pri sadji si tudi sam kriv, da ga nimaš. Le pomisli, koliko dreves bi še lahko zasadil na krajih, kjer prazen prostor stoji, in si tako sadje pomnožil, pa še tacega drevja, ki ga imaš, nič ne oskerbuješ, ga ne čediš, ne trebiš, mu ne obsekuješ suhih vej in ne obiraš gosenc, kako ti bo rodilo? Drevje mora ravno tako biti oskerbovano, kakor žito, če hočemo, da nam sad donaja. Tako ti je tudi pri sadji tvoja lenoba morebiti kakih 20 gold. snela.

A. Nimam časa se toliko s sadjorejo pečati, moram v nogradu delati.

B. Koliko si pa vina pridelal v svojem nogradu?

A. 10 veder ga je, pa bi ga tudi lahko 20 veder bilo, saj moji sogorniki ga imajo po 20 veder na enakem prostoru.

B. Kaj pa je spet tega krivo, da ti terta tako slabo rodi?

A. Sam ne vém, saj sem še nekaj delal, sem grubal, rezal, kopal, vezal — pa vendar malo pridelal. Ne rečem, da se moji sogorniki niso morebiti enmalo bolj trudili, da so tertju gnojili itd., jez pa nisem mogel, ker imam premalo gnoja in ljudi za delo.

B. Pa ravno to je vzrok, da si tako malo pridelal, saj tudi nograd mora biti dobro obdelan, da dobro rodi. In tako je le spet tvoja lenoba kriva, da imaš 10 veder vina in tedaj tudi saj 30 gold. manj.

A. Jez res nikjer nimam prave sreče, z mervo in otavo mi ne gré, kakor drugim, čeravno travnikov ni treba obdelovati.

B. Kdo pa ti je tega medveda natvezel? Travniki hoče dela, da trava raste. Kjer je premočirno, kopaj grabne, da se voda v nje odteka; kjer je presuho, napeljuj če moreš vode na-nj, in kjer mah raste, potresi pepéla, povleci z brano, preorji, pognoji, obsej s travnimi semeni in boš zboljšal svoje travnike, polovico sena več pridelal, boš zamogel več živine rediti, več gnoja pridobiti, njive, travnike, ngrade gnojiti in zboljšati in tako si svoje pridelke pomnožiti, ali če bi tudi kakih 15 centov sena več pridelal

*) Ptolem. „Geog.“ I. II. 14. Prokop. „Bell. goth.“ I. I. 15. Primeri: Muhar in Ankershofen v junih zgodovinskih bukvah.

in prodal, bi za-nj kakih 20 gold. potegnil. Premisli, koliko zgubo ti lenoba tudi v tem naključja! Še nekaj: kako je pa kaj tvoja ajda? al si je kaj dosti pridelal?

A. Z ajdo je pa letos posebno slabo, slana jo je posmodila in le v hribih mi je je nekaj ostalo.

B. No! koliko si je vendar dobil?

A. Je še nisim omlatil in spravil.

B. Kaj pa čakaš, saj je že sv. Martin!

A. Saj se mi je ne mudi mlatiti, jo bom saj bolj za seme prihranil.

B. Prijatelj, slabo tudi v tem gospodariš, zakaj ptice ti je bodo dosti pozobale, miši snele, veliko jo bo začelo kaliti in rasti in tako je znaš spet kakih 5 mernikov manj pridelati, kakor pa ti je je Bog še pustil, in saj 10 gold. zgube imeti, ktere bi ne bil imel, ako bi jo bil spravil ob pravem času. Al spoznaš zdaj svojo škodo, ki ti jo čez leto le tvoja lenoba napravi? Pri pšenici 30 gold., pri sadji 20 gold., pri vinu 30 gold., pri senu 20 gold., pri ajdi 10 gold., skupej 110 gold. in koliko pa še pri drugih rečeh, ki ti jih tukaj ne očitam. Povej mi: ali ti ni žal za-nje?

A. Kako, da bi mi ne bilo!

B. Da bi ti pač očitna zguba oči odperla!

J. Jazirk.

Kratkočasnice.

— Neki gospodič si je hotel jezdnega konja kupiti. Ker pa ni vedil, kako se starost pri konjih spozna in se je bal goljufan biti, uprašal svojega prijatla za to. „Po zobéh prav lahko“ — mu odgovori ta. — Drugi dan gré gospodiček k mešetarju, ki mu pripelje prav lepega mladega konja na ogled. Naš gospodič mu berž pogleda v gobec; potem pa nejevoljno reče: „Kaj mislite, da bom tako staro guro kupoval, ki je že čez 30 let stara?“ — Štel je namreč zobé, ker mu je prijatelj rekel, da se starost kónj po zobéh spozna.

— Dva kmeta se pogovarjata, kako dobro da letina kaže. „Če ta pohlevni dež le še 3 dni terpi — reče eden — bo vse iz zemlje lepo vèn prišlo.“ — „Nikar, prijatelj, ne govorite kaj tacega, pomislite, da imam že dvé ženi pod zemljo; kaj bi revež začel, ako bi tudi te dvé vèn prišle!“

— „Ali Vam nič ne dé, če tobak pijem“ — uprašal mlad fantalin komaj 15 let star nekega starega moža, s katerim se je po pošti peljal. „Meni nič ne dé — mu dobro odgovori stari mož — če le Vam ne!“

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Siska 14. marca. * Žitna cena po malem pada; blizo 4000 vag. koruze se je prodalo po 3 fl. 50 do 56 krajc.; pšenica je po 6 fl. 40 kr. do 7 fl. 30 kr., vlaška po 5 fl. 30 kr. do 6 fl., soršica (napolica) po 5 fl. do 5 fl. 15 kr. (tričeterica) po 5 fl. 30 kr. do 6 fl., oves po 2 fl. 6 do 15 kr. V Karlovcu je malo kupčije pa dosti žita na ponudbo. Čez morje se pšenice ne bo kaj prodalo, ker je je na Laškem dosti, za koruzo pa bolje kaže.

Iz Gorice 20. marca. *) Dopis iz Gorice v 22. listu „Novic“, kateri popisuje v spomin občeznanega veselega prigodka od mene S. t. m. napravljeno slovesno besedo (koncert), po mnogi iskreni hvali sklepa s sledečimi besedami: „V imenu mnozih, ki so bili pričujoči, moram še ponižno željo tukaj razodeti: naj bi se priizberi za deklamiranje ugodnih pesniških del gledalo tudi na zapopadek: ali je za mladino ali ne.“

*) Vsled tiskarne postave nismo mogli odreči natisa temu dopisu. Vred.

Novičar iz raznih krajev.

Po teh besedah se utegne misliti: da marsikaj tega, kar se je deklamiralo, je bilo ali preučeno in tedaj nerazumljivo za učence višjega gimnazija (ker zavolj premalo prostora v kasini so se le ti vdeležiti mogli omenjene slovesnosti) — ali pa, da je bilo sicer spodtikljivo mladosti. Ker sem si svest tega, da v izberi vsega, kar se je govorilo in prepevalo v tej besedi, se nisem pregrešil ne na prvo ne na drugo stran, in ker mi je to moja zavest poterdila enoglasna hvala, s katero so bili vsi predmeti te besede sprejeti od prečastitega našega okrožnega predsednika gosp. barona Buffa in od vsih višjih gospodov, ki so počastili to slovesnost z nazočnostjo svojo: tedaj prosim častitega gosp. dopisnika: naj mi imenuje očitno tiste pesmi ali morebiti le nekatere verstice v njih, ktere so zavolj nespodobnosti ali nerazumljivosti njega in mnogo drugih (?!), kakor pravi, nagnale k razodevi gori omenjene želje, da bodem potem v stanu dokazati, da ta želja se opira le na napačen zapopadek tega: kaj je prava npravna spodobnost, ako oni res mislijo, da se je ktera pesem, ki so jo gimnazijalni učenci deklamirali pri imenovani slovesnosti, zoper njo pregrešila. W. J. Mencil.

Iz Tersta 13. marca. ** Pervi dan t. m. je prišlo spet nekaj kapucinarjev k nam, ki bojo duhovno oskerbstvo v veliki bolnišnici in v norišnicah prevzeli. Skozi 167 let so imeli kapucinarji v Terstu svoj lasten samostan in svojo cerkev; leta 1785 so bili pa kapucinarji razpušeni in samostan s cerkvijo vred je bil podert, tako, da dan današnji ni nobenega sledu več od njega; le ena kavarnica, ki se „Caffè dei Cappucini“ imenuje, opominja še, da na tem mestu je nekdanj samostan stal. Teržačanom je prav po volji, da bojo imenovani častiti očetje duhovno službov bolnišnici prevzeli, v kateri leto in dan pride okoli 7000 bolnikov. Naša bolnišnica je silo velika — 100 sežnjev dolga in 80 široka; 70 sob ima, v katerih je po 8, 12, 16, 20 do 24 postelj, tako, da je ob enem za 1000 bolnih prostora. Za nore in invalide pa so posebne hiše, v katerih bojo tudi kapucini duhovno službo opravljali.

Iz Gorenskega. * Našemu blejskemu jezeru se bliža zmiraj veselejša prihodnost. Znano je, kako zlo se je olepšala z mnogimi ličnimi poslopji ta rajska okolica poslednje leta, odkar je naš nevtrudljivi gosp. Malnar začel živo svojo pozornost obračati na ta kraj, za ktereга povzdigo se je popred edini domoljubni gosp. Prešern z gospó Petranovo poganjal. Pri vsem tem je ostala še zmiraj prelepemu temu kraju papova noga, to je, gerda stara cesta skozi nečedno dvorišče in skalnate kozje pota. Sedaj se je najdel tudi mož, ki bo topoglavitno napako odpravil in novo pot odperl — in ta verli mož je sedanji okrajni poglavar, prečastiti gosp. Brolih. Hvala mu! Slišali smo, da misli poleg te nove ceste zasaditi senčnatega drevja, in tako ne le lepo temuč tudi prijetno pot osnovati. Slava mu! Če bi zamogel on z združeno pomočjo ondašnjih posestnikov še pot poleg jezera krog in krog napraviti, bi to delo bilo, s katerim bi segel prihodnosti kaj lepo v roke, zakaj gotovo je, da poredoma bojo vstajale hišice (Ville) ob jezeru, kakor je lansko leto gosp. Prešern že eno napravil; to bi bilo kaj prijetno sprehajališče okoli jezera! — Dalje smo zvedili, da neki gosp. Rigli (po rodu Švajcar) misli v najem vzeti Hofmanove toplice in napraviti tukaj tudi merzle kopve po načinu slovečih Prisnicovih v Gräfenbergu. Res, da okolica blejskega jezera ima vse lastnosti v sebi, da se na Jezeru vstvari nov Gräfenberg, ki kadaj utegne še prekositi unega v Šlezii. Da bo to za vso okolico velik dnarendbiček, je očitno kot beli dan.

Da bi se vednost v svilarstvu (židoreji) na Štajarskem čedalje bolj razširila, so cesar dovolili 500 fl. za štipendije 6 mladih fantov kmečkega stanu, ki hočejo v Gradec priti se od 1. aprila do vsih Svetnikov reje murvinega drevja in svilnih gosenc učiti in bojo za te dnarje s živežem in stanovanjem preskerbljeni. — Ko so se te dni poslanci dunajske národne banke poklonili novemu dnarstvenemu ministru baronu Bruku, jim je blezo sledeče odgovoril: „Težavne okoljnosti sedanjega časa mi ne pripušajo, da bi že zdaj mogel kaj trdnega skleniti za zboljšanje dnarstva; dnarstvene razmere se morajo sedaj umikovati političnim; kadar pa nastopijo mirniši časi — in nadjam se, da ne bomo predolgo po njih koperneli — se bom z vso močjo lotil svoje prevažne naloge“. — Dunajski zbor se je dosihmal 4krat snidel; govori se, da v kakih 8 sejah bode rešeno vprašanje: ali bo mir ali vojska; pravijo, če zbrani poslanci se do vélikega tedna ne dogovorijo se bojo ločili in tudi avstrijska vlada bo po tem napovedala rusovski vojsko. Sliši se, da je angležka zdaj zlo pri volji odstopiti od prenapetih terjav, francozka pa na vsako vižo terja pad Sevastopolja, zakaj na svet cesarja Napoleona je šla zedinjena armada v Krim in po njegovi osnovi se je oblega Sevastopolja začela; on je tako rekoč svojo čast zastavil v Krimu, in se hoče zato osebno pognati na bojišču. Odkar je nek imeniten oficir iz Krima cesarju pisal: „dobili bomo Sevastopolj in dobili ga bomo kmali, toda veliko kervi se bo prelilo“, je upanje srečne zmage v Parizu zlo poskočilo. Napoleon je imel spet po nekterih novicah 24. dan t. m. v Krim iti; gotovo je, da v Carigradu je za-nj in za cesarico že stanovanje pripravljeno. — Na bojišču se poslednji čas ni nič novega primerilo. General Osten-Sacken, ki je 6. dan t. m. poveljstvo iz rok Menšikova prevzel, je pisal 21. v Petrograd, da grejo dela z novimi obranami dobro spod rok. — 12. dan t. m. so se snidili vsi vojskovodji francozki, angležki in turški v posvèt; kaj pa so sklenili, ni znano. — Ko so po smerti cara Nikolaja se poslanci tujih vlad poklonili novemu caru Aleksandru II., jim je on rekel: „Jez za mojo stran sem pripravljen svetu mir dati, ako se mi ponudijo take pogodbe, ki niso zoper čast rusovsko, sicer pa raje poginem, kakor da bi se udal“. — Na Rusovskem so že začeli orožje med narod deliti, in na Poljskem so nabirali ponoči 14. tega mesca novince za vojaščino in jih veliko nabrali: ta nabira je bila že od rajnega cara ukazana, pa pozneje odložena; ker je tedaj zdaj nenadoma prišla, je prestrašila ljudstvo zlo. — Danes se govori, da je Menšikov za legarjem umerl, pa tudi turški general Iskender-Beg (Ilinski) je nek umerl; pa oboje je le govorica. — Časnik „N. P. Z.“ razglša sledečo kratkočasnico: Konec Sevastopolja bo začetek Poljskega in centrum Napoljonove moči“. — Koliko vojska stroškov prizadene, se razvidi iz stroškov angležke armade, ki so za leto 1854—55 prevdarjeni na 271 mil. 539.310 fl., pa to je še le prevdark, v reënici bojo še vse višji. — V Madridu ni bilo nobenega nepokoja. — Iz zlate dežele Kalifornije gré ravno v pariško razstavo kepa zlatá, kakoršne še svet ni vidil; vaga 160 funtov; razun 15 funtov kremena je vse drugo čisto suho zlato, ktereга vrednost cenijo na 40.000 dolarjev. — V Parizu je umerl unidan bogat mestnjan Breánt, ki je v oporoki svoji določil 100.000 frankov tistemu, ki iznajde gotovo pomoč zoper kolero. — Te dni je umerl v Bonu neki kmet, ki je kot vojak v vojski pri Slavkovem (Austerliz) (leta 1805) v glavo vstreljen bil od rusovskega vojaka; krogla se je zagojzdila v čepini v desno senčno stran, toda ni segla do možganov; koža se je zarastla lepo čez rano in tako je mož nosil 50 let kroglo v glavi brez vse škode in bolečine.